

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 52

van **ANKE VAN DERMEERSCH**

datum: 21 oktober 2025

aan **BEN WEYTS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BEGROTING EN FINANCIËN,
VLAAMSE RAND, ONROEREND ERFGOED EN DIERENWELZIJN

Federale overheid en deelstaten - Onverdeelde facturen

Recentelijk bleek uit een antwoord van federaal minister van Begroting Vincent Van Peteghem op een vraag van een Vlaams Belang-kamerlid dat de federale en de deelstaatregeringen elkaar voor een bedrag van maar liefst 5,8 miljard euro aan facturen doorschuiven.

Het gaat onder meer over de plastic taks (137 miljoen euro per jaar), de middelen van het ETS-systeem (2,95 miljard euro), de covidvaccins (763 miljoen euro) en de multibandveiling van telecomlicenties (1,42 miljard euro). Daarbovenop komen nog de zogenaamde kasmatische gevolgen van de zesde staatshervorming, zoals de kinderbijslag, waarvoor nog altijd geen sluitende afspraken bestaan. (ETS: emissions trading system)

Dat alles wijst op een ernstige institutionele en budgettaire chaos waarin de federale en de gewestelijke overheden niet in staat blijken om duidelijke afspraken te maken over hun wederzijdse verplichtingen. Deze situatie ondermijnt niet enkel de transparantie van de overheidsfinanciën, maar kan ook rechtstreeks impact hebben op het Vlaamse begrotingstekort en de schuldevolutie.

Ik ben dan ook als Vlaams parlements lid bezorgd dat Vlaanderen via deze onduidelijkheden zou kunnen opdraaien voor federale of Franstalige uitgaven, terwijl de Vlaamse overheid wél geacht wordt haar begroting op orde te houden.

1. Kan de minister bevestigen welke bedragen uit de federale berekeningen van minister Van Peteghem effectief betrekking hebben op Vlaanderen?
2. Welke concrete posten binnen die 5,8 miljard euro zijn vandaag voorwerp van betwisting tussen de federale overheid en de Vlaamse overheid?
3. Hoeveel van die betwiste bedragen zijn volgens de Vlaamse administratie ten onrechte doorgeschoven naar Vlaanderen?
4. Hoeveel inkomsten uit de plastic taks en het Europese emissiehandelssysteem zijn volgens Vlaanderen aan de federale overheid verschuldigd en omgekeerd? Beschouwt de minister deze middelen als federaal, Vlaams of gedeeld?
5. Hoe verklaart de minister dat hierover, jaren na invoering, nog altijd geen duidelijk samenwerkingsakkoord bestaat?
6. Welke afspraken werden er tussen Vlaanderen en de federale overheid gemaakt over de financiering van de covidvaccins?

7. Heeft Vlaanderen al bedragen betaald of geboekt voor deze vaccinaties, en zo ja, om welk bedrag gaat het?
8. Acht de minister het normaal dat een gezondheids crisis die grotendeels federaal werd aangestuurd, nu deels op Vlaamse begroting zou kunnen wegen?
9. Welke "kasmatige gevolgen" van de zesde staatshervorming zorgen momenteel nog voor discussie tussen Vlaanderen en de federale overheid?
10. Hoeveel bedragen de openstaande of onduidelijke verrekeningen inzake kinderbijslag en andere overgehevelde bevoegdheden?
11. Hoe verklaart de minister dat deze verrekeningen tien jaar na de zesde staatshervorming nog altijd niet definitief geregeld zijn?
12. Kan de minister toelichten in welke mate deze onduidelijkheden impact hebben op het Vlaamse begrotingstekort en de schuldgraad?
13. Overweegt de Vlaamse Regering om de nodige stappen te ondernemen – desnoods juridisch – om Vlaamse middelen te beschermen tegen federale overschrijdingen of foutieve facturatie?
14. Hoe beoordeelt de minister deze situatie in het licht van de steeds schever groeiende financiële verhoudingen tussen de gewesten, waarbij Vlaanderen structureel de federale tekorten blijft compenseren?
15. Deelt de minister de analyse dat het "samenwerkingsfederalisme" zoals vandaag georganiseerd niet functioneert, gezien het ontbreken van afspraken, duidelijkheid en vertrouwen tussen de niveaus?
16. Welke structurele oplossingen stelt de Vlaamse Regering voor om herhaling van dergelijke situaties te vermijden?
17. Overweegt de minister om de Vlaamse Regering te laten ijveren voor een volledige financiële autonomie van Vlaanderen, zodat zulke facturenconflicten in de toekomst onmogelijk worden?

BEN WEYTS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BEGROTING EN FINANCIËN,
VLAAMSE RAND, ONROEREND ERFGOED EN DIERENWELZIJN

ANTWOORD

op vraag nr. 52 van 21 oktober 2025

van **ANKE VAN DERMEERSCH**

1. -3. De **plasticbijdrage** is een financieringsbron van de EU-begroting die door de EU in het leven werd geroepen als onderdeel van het nieuwe Eigen Middelen Besluit dat werd goedgekeurd in december 2020 in de context van het Europese Meerjarig financieel kader 2021-2027 en het akkoord aangaande NextGenerationEU. Het betreft een nationale bijdrage berekend op grond van niet-gerecycleerd verpakkingsafval in kunststof, die sinds 2021 betaald wordt. Het gaat dus niet om een heffing of belasting. Voor België kwam de bijdrage in 2024 neer op 154,3 miljoen euro.

Hoewel de federale overheid traditioneel instaat voor de afdrachten aan Europa, beriep zij zich vorige legislatuur op een uitspraak van de Raad van State die stelt dat afvalverwerking een gewestelijke aangelegenheid betreft, om te betogen dat de gewesten deze heffing moeten betalen. In die zin werd door de federale overheid een ontwerp van Samenwerkingsakkoord opgemaakt.

Vlaanderen is, net als de andere gewesten, van mening dat de plasticbijdrage door de federale overheid betaald moet worden gezien de financiering van de EU een federale bevoegdheid is. Tot op heden is er geen uitkomst bereikt binnen het Overlegcomité over het Samenwerkingsakkoord en de verdeling van de plasticbijdrage.

Wat betreft de **ETS-inkomsten**, ontbreekt sinds 2023 een samenwerkingsakkoord tussen de federale staat en de gewesten over de verdeling van de federale opbrengsten uit de veiling van emissierechten. Daardoor zijn deze inkomsten geblokkeerd op een rijksrekening bij de Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu.

In afwachting van dit Samenwerkingsakkoord en om het klimaatbeleid te kunnen verderzetten, worden de geraamde opbrengsten uit de veiling van emissierechten geprefinancierd via de algemene middelen. Hierbij wordt verondersteld dat minstens 52,76% van de Belgische veilinginkomsten naar Vlaanderen zouden vloeien. Dat is het percentage dat Vlaanderen ontving onder de verdeelsleutel die gebruikt werd in vorige samenwerkingsakkoorden. Eenmaal er een samenwerkingsakkoord is en de veilingopbrengsten effectief doorvloeien naar de rekening van het Vlaams Klimaatfonds zullen deze geprefinancierde bedragen gedesaffecteerd worden ten gunste van de algemene middelen.

Het bedrag dat het Vlaams Klimaatfonds nog zou moeten ontvangen van het federale niveau is 385,2 miljoen euro voor het jaar 2023, 274,8 miljoen euro voor 2024 en een geschatte 252,8 miljoen euro voor 2025. Voor 2023, 2024 en 2025 samen, gaat het over 912,7 miljoen euro. Die bedragen gaan uit van een Vlaams aandeel 52,76%. De exacte bedragen kunnen hiervan afwijken in functie van het overeengekomen Vlaamse aandeel.¹

¹ De vermelde bedragen zijn kasmatige inkomsten van het jaar zelf; in de begrotingsdocumenten worden de inkomsten ESR-matig ingeschreven waarbij inkomsten jaar T = inkomsten uit jaar T-1

Wat betreft de **COVID-19 vaccinatie**, heeft Vlaanderen tot en met 30 november 2021 bijgedragen aan de cofinanciering van het vaccinatieprogramma. De Vlaamse bijdrage werd bepaald volgens het protocolakkoord met de federale staat.

Aangaande de **multibandveiling van telecomlicenties** (de zogenaamde veiling van de 5G-licenties) kan ik verwijzen naar het antwoord op uw eerdere schriftelijke vraag (SV nr. 16 van 2 oktober 2025).

Tijdens de vorige regeerperiode werd door de toenmalige Vlaamse regering een compromisvoorstel op tafel gelegd bij het Overlegcomité. Dit voorstel houdt in om voor de eenmalige heffingen een verdeelsleutel te hanteren van tweemaal 50% tot het zogenaamde ramingsbedrag van 779 miljoen euro. Daarnaast was het voorstel 35% voor de federale overheid en 65% voor de gemeenschappen boven dat ramingsbedrag. Voor de jaarlijkse heffing stelde de Vlaamse Gemeenschap een 50/50-verdeling voor. Het compromisvoorstel werd door de Vlaamse regering op 2 februari 2024 goedgekeurd (VR 2024 0202 DOC 0149/1 en /2) en geagendeerd op het Overlegcomité van 28 februari 2024 (punt 16).

Over dit compromisvoorstel was er een akkoord tussen de gemeenschappen (58% voor de Vlaamse Gemeenschap, 41% voor de Franse Gemeenschap en 1% voor de Duitstalige Gemeenschap), maar niet met de federale overheid. Het Overlegcomité van 28 februari 2024 nam akte van het voorstel.

De totale opbrengst van de veiling, die in 2022 plaatsvond, bedraagt 1,414 miljard euro, na inhouding van de vergoeding voor het BIPT (maar dus exclusief de jaarlijkse heffing).

De raming die jaarlijks in de Vlaamse begroting wordt ingeschreven bedraagt 19,5 miljoen euro. Die raming bedraagt meer dan de raming die op basis van de "4G-verdeelsleutel" zou worden bekomen (13,7 miljoen euro; 80%-20% tot 779 miljoen euro en 50%-50% daarboven), maar minder dan de raming die op basis van de "5G-verdeelsleutel" zou worden bekomen (23,3 miljoen euro; 50%-50% tot 779 miljoen euro en 35%-65% daarboven).

Tenslotte verwijst u naar de **kasmatige gevolgen van de zesde staatshervorming**. De enige uitstaande discussie tussen Vlaanderen en de federale overheid in dat verband draait rond de kasmatige afwikkeling van de door het RIZIV uitgevoerde betalingen in de overgangperiode na de zesde staatshervorming. Vlaanderen werd vanaf 1 januari 2015 verantwoordelijk voor de overgedragen gezondheidsbevoegdheden, maar het RIZIV bleef deze tijdelijk operationeel uitvoeren. De vergoedingen aan het RIZIV gebeurden via afhoudingen van de dotatie van de federale overheid aan de deelstaten. Vanaf 1 januari 2019 nam de Vlaamse overheid de financieel-operationele taken voor de gezondheidszorgen (zoals beschreven in de BFW) volledig over van het RIZIV. Uiteindelijk bleek er 1 kwartaal te veel ingehouden op de BFW-dotatie aan Vlaanderen: er werden 17 kwartalen aan kasinhoudingen gedaan voor 16 kwartalen aan prestaties én betoelaging. Concreet gaat dit over 401 miljoen euro.

4. De plasticbijdrage is geen heffing of belasting. De EU berekent jaarlijks de verschuldigde bijdrage van een land op basis van het niet-gerecycleerd kunststof verpakkingsafval. De bevoegdheid voor de financiering van de EU is een federale bevoegdheid terwijl de gewesten bevoegd zijn voor het afvalbeleid.

Wat de ETS-veilinginkomsten betreft, wordt verondersteld dat minstens 52,76% van de Belgische veilinginkomsten naar Vlaanderen zouden vloeien. 52,76% is het aandeel dat Vlaanderen toekwam onder de verdeelsleutel die gebruikt werd in vorige samenwerkingsakkoorden.

5. Aangezien het over heel uiteenlopende materies gaat, is dit niet op te vangen in één samenwerkingsakkoord.

De kwesties waarnaar wordt verwezen, hangen samen met de architectuur van onze federale staat. Het is alleen via verder overleg en samenwerking dat tot een oplossing kan gekomen worden.

6. In 2020 werd een protocolakkoord afgesloten tussen de federale overheid en de gemeenschappen voor de cofinanciering van de covid-vaccins. Dit protocolakkoord werd afgesloten voor de periode van 28 december 2020 tot en met 30 november 2021.

In het protocolakkoord werd de kost bepaald per toegediend vaccin. De financiering van deze kost werd verdeeld als volgt: 80% voor de federale overheid en 20% voor de regio's.

7. Tot en met 30 november 2021 werd de volledige kost reeds verdeeld over de verschillende gemeenschappen en de federale overheid.

Tussen 30 november 2021 en 15 januari 2023 heeft Vlaanderen de kosten gedragen voor de toediening en organisatie van de covid-vaccinatie.

Na sluiting van de vaccinatiecentra (in januari 2023) werd de financiering voor de toediening van de vaccins door de reguliere vaccinatoren volledig gedragen door de federale overheid. Vlaanderen heeft vanaf dan enkel nog de kosten gedragen voor de organisatie van de COVID-vaccinatie.

8. De gezondheids crisis bracht voor heel wat overheden in dit land belangrijke opdrachten, ook voor de Vlaamse. Gelet op de bevoegdheidsverdeling, waarbij de gemeenschappen verantwoordelijk zijn voor preventieve gezondheidszorg, is het niet vreemd dat ook de Vlaamse begroting bijdraagt aan de financiering ervan.

9. De enige uitstaande discussie tussen Vlaanderen en de federale overheid in dat verband draait rond de kasmatische afwikkeling van de door het RIZIV uitgevoerde betalingen in de overgangperiode na de zesde staatshervorming. Zie antwoord op vragen 1-3.

10. Zie antwoord op vragen 1-3.

11. De complexiteit van ons staatsbestel en het gebrek aan duidelijke homogene bevoegdheidspakketten speelt hier ongetwijfeld een rol in.

12. De **ETS-inkomsten** worden geprefinancierd via de algemene middelen, wat een impact heeft op het vorderingensaldo en de schuldgraad.

De verwachte **veilingopbrengst van de telecomlicenties** wordt jaarlijks in de begroting van de Vlaamse Gemeenschap opgenomen. In die zin is er dus geen nadelig effect op het geraamde begrotingstekort. In de uitvoeringscijfers van de begroting wordt de bedoelde opbrengst echter niet meegeteld zolang er aangaande de verdeelsleutel van de opbrengst geen akkoord is tussen alle betrokken overheden. Van zodra er een akkoord wordt bereikt, zal het INR de bedoelde opbrengst retroactief aan de uitvoeringsrekeningen van de betrokken overheden toevoegen. Vanaf dat ogenblik kunnen de opbrengsten ook kasmatisch naar de betrokken overheden doorgestort worden; er is dan ook geen impact meer op de schuldgraad.

Wat betreft de **kasmatische afwikkeling van de door het RIZIV uitgevoerde betalingen** heeft de 401 miljoen euro enkel impact op de schuldgraad en niet op het vorderingensaldo

13. Het blijft belangrijk dat we verder overleggen, om tot oplossingen te komen.

Voor wat betreft de 5G-licenties kan er verwezen worden naar het Vlaams en het federaal regeerakkoord.

In het Vlaams regeerakkoord staat het volgende vermeld: "We onderhandelen met de federale overheid over een merkelijk hoger aandeel in de verdeling van de eenmalige én jaarlijkse opbrengsten van de 5G-veiling van het spectrum voor mobiele breedband en we verwijzen naar het voorstel dat de 3 gemeenschappen in consensus hebben ingediend bij het Overlegcomité".

Het federaal regeerakkoord bepaalt dat de federale regering zich engageert om een akkoord te vinden met de deelstaten over de verdeling van de éénmalige vergoeding van de veiling van het spectrum voor mobiele breedband en dat hierbij een verdeelsleutel zal worden gehanteerd die gebaseerd is op een objectieve studie over het respectievelijke aandeel van media en elektronische communicatie in het totale gebruik van de frequentie.

14. De kwesties waarnaar verwezen worden hangen samen met de architectuur van onze federale staat. Het is alleen via verder overleg en samenwerking dat tot een oplossing kan gekomen worden.

15. Die uitspraak is wel heel kort door de bocht. In een federale staat zullen er zich altijd situaties voordoen en aandienen die alleen maar tot een oplossing kunnen komen via overleg en samenwerking.

De huidige versnippering van bevoegdheden en fiscale middelen heeft wel geleid tot een onoverzichtelijke en inefficiënte structuur. Om beleidskeuzes doeltreffender te maken en democratische verantwoordelijkheid te versterken, is een homogene bevoegdheidsverdeling noodzakelijk, inclusief de bijbehorende fiscale hefbomen. Dat maakt het maken van afspraken ook eenvoudiger. Vlaanderen heeft bewezen over de nodige verantwoordelijkheidszin te beschikken en is klaar om zelfstandig beslissingen te nemen in de domeinen die het aanbelangt.

16. Ik heb hiervoor al verwezen naar het belang van homogene bevoegdheidspakketten om problemen, zoals we die nu kennen, in de toekomst te vermijden.